

บทที่ 5

สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ

บริบทของชุมชนสกาด ตั้งอยู่บนเขา ประชากรมีน้อย ลักษณะการใช้ชีวิตที่เป็นแบบชาวเขา มีความเป็นอยู่แบบพอเพียง การบริโภคสินค้าต่าง ๆ มีน้อยจึงมีปริมาณขยะในแต่ละวันน้อย ปัญหาขาดผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล เนื่องจากเป็นพื้นที่เขาสูง ประชากรอาศัยอยู่ไม่มาก ปริมาณขยะมีไม่เพียงพอ กับการลงทุนขึ้นมาซื้อจึงเป็นสาเหตุให้โครงการจัดการขยะไม่ประสบผลสำเร็จ ส่งผลให้ประชาชนขาดกำลังใจ เนื่องจากเก็บสะสมขยะรีไซเคิลไว้แต่ขายไม่ได้ราคา ทำให้บ้านเรือนของตนดูรกรุงรัง และมีปัญหาเรื่องการจัดการความสะอาด จึงเป็นปัญหาของกระบวนการจัดการขยะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของโครงการ จำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ **ส่วนแรก** เป็นการศึกษาบริบทของการจัดการขยะของ อบต.สกาด เพื่อผู้วิจัยจะได้ทราบข้อมูลสถานภาพของชุมชน ว่ามีบริบทอย่างไร โดยในพื้นที่ของ อบต.สกาด บริบทของชุมชน ต.สกาด ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบลสกาด เป็นชาวเขาเผ่าลื้อวะ มีประชากรอาศัยอยู่น้อย และด้วยการประกอบอาชีพปลูกชาเมี่ยง ส่วนมากจะเป็นขยะอินทรีย์ที่เกิดจากการทำเมี่ยง การประกอบอาหารภายในครัวเรือนซึ่งสามารถจัดการได้โดยการฝังกลบ ขยะประเภทรีไซเคิลจึงมีจำนวนน้อย การให้บริการของ อบต. สกาด มีการจัดถังขยะให้กับชุมชน เป็นจุด เพื่อรับขยะจากครัวเรือน เนื่องจากจำนวนประชากรมีน้อยจึงทำให้ปริมาณการเก็บขยะเป็นแบบ การจัดการขยะของ อบต.สกาด เป็นรูปแบบการจัดการแบบการประมวลให้มีผู้รับเหมา คือ นายสนธิ พรหมรักษ์ จัดเก็บ ทั้ง 4 หมู่บ้าน โดยมีการเก็บขยะตามจุดต่าง ๆ อาทิตย์ละ 3 หากปริมาณขยะมีมาก ก็จะนำรถมาเก็บ เพื่อนำไปเผาทำลาย ณ จุดจัดการบ่อขยะ โดยก่อนการเผาจะคัดแยกขยะรีไซเคิลที่สามารถนำไปขายได้ แยกออกเป็นส่วน ๆ แล้วนำมาเก็บไว้บริเวณบ้านพักเมื่อมีปริมาณที่มากพอจึงนำลงไปขายร้านค้าขนาดใหญ่ ในอำเภอปัว ทาง อบต.เคยมีการฝึกอบรมการคัดแยกขยะให้กับประชาชนแล้ว แต่เนื่องจากลักษณะการใช้ชีวิตของประชาชนเป็นลักษณะการอยู่แบบพอเพียง ตื่นเช้าเข้าสวนเก็บเมี่ยง ตอนเย็นกลับบ้านมาทำกับข้าว ดังนั้นจึงมีปริมาณขยะในแต่ละวันน้อย จะมีปริมาณขยะเกิดขึ้นมากตอน วันหยุดยาว เทศกาลที่ ลูกหลาน กลับมาเยี่ยมบ้านเรือน จะมีการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ ช่วงนี้จะมีปริมาณขยะมากกว่าปกติ

ส่วนที่สอง การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการขยะ และสร้างผู้ประกอบการรับซื้อขยะรายใหม่ จากการส่งเสริมตามนโยบายการบริหารจัดการขยะของ อบต. สกาด ผู้วิจัยได้นำเสนอคุณลักษณะของผู้ประกอบการรับซื้อขยะ และให้ กลุ่มสนทนาค้นหา ผู้ที่มีคุณลักษณะตรงกับผู้ประกอบการรับซื้อขยะ มีความขยัน อดทน ประหยัด มีจิตอาสา ช่วยเหลือสังคม และต้องรู้หลักการค้าที่เป็นธรรม การรับซื้อต้องไม่เอาเปรียบกัน ผู้รับซื้อขยะรีไซเคิล ก็ สามารถนำไปขายได้กำไรในการทำธุรกิจ และผู้คัดแยกขยะที่นำมาขายก็ได้รับราคาที่เป็นธรรม คือคุณปวง สุ่มทุม ซึ่งมีความสนใจในการประกอบธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิล จากการสัมภาษณ์พบว่า ทศนคติ เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีมอง

เรื่องการรับซื้อขยะรีไซเคิลนั้น เป็นการประกอบอาชีพที่สุจริต และสร้างรายได้ ได้เห็นตัวอย่างร้านค้ารับซื้อของเก่าที่มีขนาดใหญ่ สามารถสร้างธุรกิจจนมีฐานะเป็นที่ยอมรับของสังคม

กระบวนการพัฒนาผู้ประกอบการขายขยะรีไซเคิลรุ่นใหม่ การรับซื้อขยะรีไซเคิลตามร้านค้า และบ้านเรือนต่าง ๆ เนื่องจากปริมาณที่มีน้อยการซื้อขาย เป็นเงินก็ทำให้ได้ราคา ตนเองจึงใช้วิธีนำมาแลกไข่ และพืชผลทางการเกษตรบางส่วน เป็นลักษณะถ้อยที่ถ้อยอาศัย ส่วนมากชาวบ้านจะเก็บคัดแยก และให้ฟรีไม่คิดเงิน นางบวง สุ่มทุม จะรวบรวมขยะรีไซเคิลไว้บริเวณบ้าน เมื่อได้จำนวนมาก ก็จะนำลงไปขาย ที่ร้านรับซื้อขยะรีไซเคิลที่ อ.ปัว และถือเป็นการลงไปเยี่ยมลูก หลาน ที่อยู่ใน อ.ปัว ผู้วิจัยได้แนะนำวิธีการเพิ่มมูลค่าของการคัดแยกขยะรีไซเคิล เช่น พัดลม หากขายเป็นชิ้น จะได้ราคาเหมารวม แต่หากมีการคัดแยก มอเตอร์ ใบพัด เหล็ก ลวดทองแดง แยกขายจะได้ราคาที่ดีกว่า แนะนำเรื่องการทำบัญชีครัวเรือน เพื่อจะได้ทราบกำไร ขาดทุน ต้นทุน ของการทำธุรกิจ เพื่อจะสามารถวางแผนการทำธุรกิจได้

กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและบทเรียนจากการดำเนินงาน ที่สำคัญ ได้แก่ ความสำเร็จของการบริหารจัดการขยะชุมชนมีองค์ประกอบหลายส่วนมาก เริ่มจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องส่งเสริมอย่างจริงจัง มอบหมายงานส่งต่อให้กับ หน่วยงานขนาดเล็กที่เป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับชุมชน สามารถปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการให้เหมาะกับบริบทของชุมชน อบต. จะทราบถึงศักยภาพ ทุน ของชุมชน เพื่อการวางแผนกิจกรรมสร้างเครือข่ายสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ มีแผนปฏิบัติงานที่ดี จนกลายเป็นกลไกของชุมชน ที่มีการวางแผน ออกแบบวิธีการจัดการขยะให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับคนในชุมชน สร้างให้เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้น มีรูปแบบการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมกัน สร้างเป็นจิตสำนึกสาธารณะที่มองว่าการจัดการขยะนั้นเป็นส่วนหนึ่งของทุกคนที่ต้องให้ความร่วมมือ มีการจัดกิจกรรมที่สามารถแปรรูปขยะรีไซเคิลให้กลายเป็นของใช้ แปรรูปจากของที่ไม่มีความเป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่ม ส่งผลให้เกิดชุมชนที่น่าอยู่ มีกิจกรรมของผู้สูงอายุ และสร้างรายได้เพิ่ม อีกทั้งปริมาณขยะลดลงจากชุมชน จากที่ได้สรุปมาจากกระบวนการเรียนรู้นี้จะพบว่า จุดปลายสุดของความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องมีผู้รับซื้อขยะรีไซเคิล เนื่องจากกิจกรรมทั้งหมดที่ได้กล่าวมา หากมีการคัดแยก โดยชุมชนแต่ไม่มีคนมารับซื้อ ความร่วมมือของชุมชนจะลดลงแม้ส่งเสริมให้เกิดจิตอาสา สำเนียงร่วมกันในการจัดการขยะ ดังนั้น การสร้างผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลจึงมีความจำเป็นอย่างมาก และผู้ประกอบการเองต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการค้าที่เป็นธรรมที่มองเห็นผลประโยชน์ร่วมกัน จึงจะสามารถนำพาให้การจัดการขยะมีความยั่งยืน

การบริหารจัดการขยะในชุมชน จะประสบความสำเร็จได้นั้น มีปัจจัยความสำเร็จอยู่หลายประการ ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ก็เป็นสิ่งที่ทำให้กระบวนการจัดการขยะประสบความสำเร็จ และมีความยั่งยืน โดยผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ต้องมีคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ มีความขยัน อดทน ประหยัด มีจิตอาสา ต้องการช่วยเหลือชุมชน มีทัศนคติที่ดีในอาชีพ มีสถานที่ประกอบธุรกิจ และที่สำคัญคือ ต้องมีหลักการค้าที่เป็นธรรม ไม่เอาเปรียบผู้คัดแยก ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ถือว่าเป็นอาชีพที่ช่วยเหลือสังคมดังนั้น ทาง อบต. หรือหน่วยงานราชการควรมีการยกย่อง เชิดชู

ว่าเป็นอาชีพที่ช่วยเหลือสังคม เพื่อให้ผู้ประกอบการมีกำลังใจในการประกอบอาชีพ และอยู่ในกระบวนการของการจัดการขยะต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาบริบทของ อบต.สภากาญจน์ ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า กลุ่มที่มีจิตอาสาทำงานด้านการจัดการขยะ ที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลได้นั้น ต้องมีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ มีความเข้าใจในธุรกิจ มีความต้องการที่จะช่วยเหลือชุมชน มีหลักการค่าที่เป็นธรรมไม่เอาเปรียบ ต้องมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพขายขยะรีไซเคิล และต้องมีสถานที่ในการประกอบธุรกิจ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ พบว่าการมีบุคคลที่ได้รับการยอมรับนับถือมาทำอาชีพเป็นผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลนี้ ทำให้ทัศนคติ ของการเป็นผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล เป็นไปในทางที่ดี ได้รับการยอมรับจากสังคม เมื่อผู้วิจัยได้เสริมแรง โดยการพูดชมเชย ยกย่องและยอมรับว่าอาชีพการรับซื้อขยะรีไซเคิลนี้ เป็นอาชีพที่ทำเพื่อชุมชน เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของกระบวนการจัดการขยะ ทำให้เกิดความยั่งยืนดังนั้น ทาง อบต. ควรมีการเชิดชูเกียรติ ยกย่องชมเชย โดยผู้วิจัยได้ประสานกับทาง อบต. ให้มีการประชุมคืนข้อมูลงานวิจัย ที่ได้ค้นพบ โดยได้มีการมอบวุฒิบัตร ให้กับ แกนนนำ อสม. ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล และมอบ ป้ายไวเนล ที่แสดงภาพของขยะรีไซเคิลที่รับซื้อ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้อ้างอิงถึงทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของ Maslow การเป็นที่ยอมรับ นับถือจากสังคมจะสามารถสร้างแรงผลักดันให้เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพ ตรงกับข้อค้นพบของผู้วิจัยในเรื่อง การมอบวุฒิบัตร เพื่อแสดงให้เห็นว่า อบต. และผู้วิจัยเอง ได้เล็งเห็นว่า กลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลของชุมชนนี้ได้เสียสละทำเพื่อสังคม และมีจิตอาสาสมควรได้รับการเชิดชูเกียรติ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล เป็นตัวแปรความยั่งยืนของการจัดการขยะ การคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นผู้ประกอบการได้ต้องมีคุณสมบัติ และพร้อมที่จะทำเพื่อชุมชน เนื่องจากการประกอบธุรกิจมีเรื่องของผลกำไรเข้ามาเกี่ยวข้อง และขยะรีไซเคิลเองก็ มีราคาที่ไม่แพง การขายได้กำไรน้อย จึงอาจเป็นช่องทางให้ผู้ประกอบการ กดราคากับผู้คัดแยกจะส่งผลให้ผู้คัดแยกหมดกำลังใจในการคัดแยกขยะเพราะเห็นว่าคัดแยกไปขายก็ไม่ได้ราคา ทาง อบต. จำเป็นต้องหารูปแบบวิธีการที่จะจูงใจให้ทั้งผู้ซื้อ และผู้ขาย มีความต้องการจัดการขยะในชุมชนและมีรูปแบบการค้าที่เป็นธรรม

2 ข้อเสนอเชิงนโยบาย หน่วยงานราชการ ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับอาชีพผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล และควรมีการอบรมให้ความรู้กับผู้ประกอบการถึงวิธีการจัดเก็บ เพราะหากการจัดเก็บไม่ถูกสุขลักษณะ ก็อาจกลายเป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในแต่ละพื้นที่มีบริบทที่แตกต่างกัน การส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลได้นั้น จำเป็นต้องมีการเก็บข้อมูลของพื้นที่ โดยความร่วมมือของ อบต. และผู้ให้ข้อมูล นักวิจัยต้องทราบบริบท เพื่อวางแผนการวิจัย ในการส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการต้องมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการ

ประกอบธุรกิจ บริบทของการประกอบธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิล เพราะหากการบริหารจัดการที่ไม่ดี ก็อาจทำให้เกิดปัญหาเงินทุนหมุนเวียนในธุรกิจและส่งผลให้การประกอบอาชีพไม่ประสบความสำเร็จ